

ERRSI TEATAJA

OKTOOBER 2009

KONVERENTS „RAHVAST JA TANTSUST“* LINDA RAUS 100 *

KULJUS 60* SOOMLASED KÄIVITASID RAHVAMUUSIKA RAADIOJAAMA *

UUDISED* ERRSi UUED MENTORID *

ERRS TÄHISTAB JUUBELIAASTA LÖPPU KONVERENTSIGA

4. detsembril algusega kell 10 toimub Tallinna Ülikooli Tallinna saalis ERRSi 20. aastapäeva konverents „Rahvast ja tantsust“.

Konverentsi korraldavad ERRS, Tallinna Ülikooli koreograafiaosakond ning Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus. Konverentsi käigus püütakse hinnang anda rahvatantsumaastiku hetkeseisule, sõlmprobleemidele ja võimalikele lahendustele.

Ettekannetes tõstatuvad küsimused, kuidas uurida rahvatantsu ja kes üldse eesti talletab tantsumälu, millised on põhimõisted ja kuidas neid kasutada. Samuti heidetakse pilk instantsidele, kes rahvatantsuga tegelevad ning hea seisavad, nende seas nii ministriumid, kohalikud omavalitsused, seltsid, rahastajad, muuseumid, arhiivid. jne.

Konverentsil esinevad Angela Arraste, Aveli Asber, Erika Põlendik, Maria Uppin, Sille Kapper, Õie Sarv, Kadri ja Sulev Valner, Kalev Järvela, Tiit Ojasoo. Konverentsi ettekanded avaldatakse 2010 aasta märtsis trükisena.

Konverents algab kell 10 ja kestab 18ni.

Eelregistreerimine aadressil errs@errs.ee kuni 27. novembrini. Kiirusta, sest registreerimine on juba alanud. Lisainfo tel. 6 015 641

Vaata täpset kava www.errs.ee/?id=11711

KULJUS LÖPETAB JUUBELIKONTSERTIDE SARJA SOLARISES

TTÜ tantsuansambel Kuljus tähistab oma 60. juubelit suurejoonelise kontsertetendusega „Pruudijaht“ vastvalminud Nokia Kontserdimajas 31. oktoobril kell 17.

„Pruudijaht“ räägib neljast TTÜ noormehest, kes lähevad õnne otsima ning selle läbi raskuste ning seikluste ka leiavad. Lugu tuuakse vaatajani läbi Eesti rahvatantsu ja –muusika. Etenduse

jooksul astuvad lavale kõik Kuljuse neli rühma, kus tantsib kokku ligi 90 tantsijat. Meeleolukate tantsude vahele on pikitud vaimukaid videokaadreid, et muuta etendus veelgi põnevamaks ning meeldejäavamaks.

Kuljus alustas oma 60. juubeli tähistamist juba eelmise aasta sügisel, mille käigus esitati „Pruudijahi“ lugu Sillamäel ja Haljalas, sel kevadel ka Võrus, Karksi-Nuias ning Kuressaares. Nüüd on võimalik seda kõike oma silmaga näha ka Tallinnas.

Kuljuse kunstiline juht on Marina Kuznetsova, tema assistendid Märt Agu ja Ülo Luht Piletid eelmüügis hinnaga 75–125 krooni Eesti Kontserdi kassades ja aadressil www.ticketpro.ee ning Nokia Kontserdimaja kassades. Kontserdipäeval on hind 125–150 kooni. Rohkem infot: www.kuljus.ee

RAPLAMA TÄHISTAS LINDA RAUSI 100. JUUBELIT

Teeneka tantsujuhi ja kultuuriedendaja Linda Rausi sünnist möödus 17. oktoobril 100 aastat.

Sel puhul on Rapla kultuurikeskuse pärimustöötaja Tiiu Laurimaa kokku seadnud kahest raamatust ja DVDst koosneva mälestusalbumi "Linda Raus 100".

Üks raamat kannab nimetust "Teised Lindast", teine "Linda iseendast". Need on eri aegadel paberile pandud meenutused, mälestused, kohtumised. Kaante vahel on talletatud Linda Rausi tegemised, mille kohta tantsujuht ise on elu viimastel aastatel kirjutanud: "Vaikse valuga mõtlen tihti oma

elutööle Raplas, ja olen tänulik, kui keegi seal veel mind meenutab."

Kunagises Vaimastvere vallas asuva Vägeva kultuurilooga sidus Linda Raus end esimest korda 1931. aastal, mil asus kogu paikkonna kultuurielu vedama.

Vägeva näitering jõudis 1930ndate lõpus mängimas käia isegi Tartus Vanemuise lavalaudadel ja nende tegemistest kirjutati Päevalehes, kus kiideti lavastaja Linda Rausi tööd.

Rapla aeg, enam kui kolmkümmend aastat, kujunes Linda loometegevuses viljakaks perioodiks. Just seal hakkas Linda ühisürituste peokavaks kirjutama stsenaariume. Mahukaimad neist sündisid Mahtra sõja lavastusteks. Tema viimane suurem lavastus "Kui elab veel Eesti küla" jõudis 1990ndate alguses Rootsi.

Samas tunnistab ta ühes kirjutises: "Minu elu suurim armastus on olnud rahvatants. Sellele olen endast andnud väga palju, rahvatantsu alal on mind saatnud ka edu ja tunnustus."

Rapla linn andis Linda Rausile 17. oktoobril 1999. aastal (Linda 90. juubelipäeval) üle linna esimese aukodaniku tiitli. Rapla linn võib uhkust tunda, et siin on tööd teinud väga auväärne isik.

22. oktoobri Maaleht

LAHE VAHETUND NIINA RAADIKUGA

12. novembril kell 14 teeme kummarduse tantsuõpetaja Niina Raadikule.

Niina Raadikule tantsivad tantsulapsed Viljandist ja Kohtla-Järvelt, Pelgulinna gümnaasiumi võimlejad ja tantsijad, Rae kultuurikeskuse noored.

Kuulame jutte Niinast ja Niinaga, vaatame filme ja tervitame juubilarit tema 85. juubelil.

Olete palutud!

ERRS KINNITAS KAKS UUT MENTORIT

ERRSi juhatus kinnitas oktoobris kaks rahvamuusikamentorit, kelleks on Krista ja Raivo Sildoja.

Krista Sildoja õpetatavad valdkonnad: rahvamuusika ajalugu, etnomusikoloogia, rahvamuusika õpetamise metoodika juhendajatele, rahvamuusika seadmine, praktiline ansamblitöö, pillimänguõpetus (viul, hiiu kannel, väikekannel)

Raivo Sildoja õpetatavad valdkonnad: rahvamuusika ja -pillide ajalugu, kandlevalmis-tamise kursus, pillimänguõpetus (viul, hiiu kannel, parmupill, kitarr).

Mentorite tellimisest vaata lisa: www.errs.ee/?id=11640

KIRJUTAGE MEENUTUSI NOORTE LAULU- JA TANTSUPIDUDEST!

Ligi kahe aasta pärast peame taaskord, nüüd juba 11. korda noorte laulu- ja tantsupidu. Peo eel ilmub noorte laulu- ja tantsupidusid meenutav mahukas raamat. See on jätkuks 2003. aastal ilmunud raamatule „130 aastat Eesti laulupidusid“ ja sel aastal ilmunud mahukale teosele „75 aastat Eesti tantsupidusid“.

Noortepidude raamatus oleme otsustanud nii laulu- kui ka tantsupeo ühtede kaante vahele sättida. Selle raamatu ettevalmistamist alustades jõudsimme väga kiiresti tõdemusele, et ilma endiste ja praeguste piduliste kaasabita ei tahaks uut raamatut teha.

Seepärast pöördume noorte laulu- ja tantsupidudel osalenute poole saata oma mälestuskilde või pikemaid mälestusi. Väga ootame ka fotosid.

Millest siis kirjutada või ka soovi korral meile suusõnal jutustada? Siin ei ole mingeid piire. Iga meenutus, mis kirjeldab tegevust laulukaare all või staadionil või ka ööbimiskohas, vajab talletamiset. Aga ka see, kuidas peole jõuti, kui palju vaeva pidi eelnevalt nägema. Meie peod on toimunud ühiskondlike olude mõttes ääretult erinevail aegadel, mis kahtlemata panid pitseri ka pidudel toimunule. Võib arvata, et mälestusi on ka selles mõttes väga erinevaid ja meenutamist väärivaid.

Olge head, võtke pliiats ja paber või arvuti ette ja pange kirja, mis meelde tuleb ning saatke teele! Andke endast märku ka siis, kui ise ei oska hästi, ei ole mahti või millegi muu pärast ei saa pikemalt oma mõtteid kirjalikult teele saata – võtame teiega ühendust ja räägime. Kui teid, meenutajaid, on palju – mida väga loodame! -, siis jäävad need seemneks loodetavasti loodavale laulu- ja tantsupeo muuseumile.

E-kiri palume saata aadressile kadri@errs.ee, tavaline kiri postitage aadressil Eesti Kooriühing, Roosikrantsi 13, 10119 Tallinn
Raamatu meeskonna nimel

Kadri Valner, Anneli Ammas, Angela Arraste, Ilmar Moss.

SOOMLASED KÄIVITASID RAHVAMUUSIKA RAADIOJAAMA!

Soomlased käivitasid katseliselt rahvamuusika võrguraadio Tradio, mis on pühendatud üksnes kodumaisele rahvamuusikale. Saated kõlavad ööpäevaringselt kuni oktoobri lõpuni ja neid saab kuulata ka Eestis.

Kuula raadiot Windows Media Playeriga: <http://83.145.195.39/listen.asx>

Real Playeriga: <http://stream.taajuus.fi:8281>

Tööpäevadel hommikuti ja pealelõunati on Tradio otse-eetris toimetatud saated ja kontserdid, pärastlõunati aga jutusaated ja avalikud kontserdid, kus esinevad näiteks Kelavala, Maria Kalaniemi ja MeNaiset. Kontserdid lähevad eetrisse Helsingis Kirjasto 10 lavalt ja neid saab jälgida ka DINA-TV vahendusel.

Pärastlõunaste saadete hulgas on maailmamuusikakeskuse ja rahvamuusika instituudi toodetud sarjad arhiiviaardeist ja kogujate kogemustest. Rahvamuusika uurijad tutvustavad põnevaid leide oma saatesarjas.

Vaata programmi:

<http://www.radiokoulutus.fi/ohjelmakartta/>

Tradio sondeerib pinda alalise rahvamuusikat mängiva netiraadio käivitamiseks. Tradio peatoimetaja on Hannu Tolvanen, muusikajuht Pekka Sissilä ja tootejuht Esa Lötjönen, eestvedamise taga on Soome rahvamuusikaliit.

Viru Folgi nädalakiri nr 51

AUGUST PULST – 120 JUUBELIKONTSERT

30. oktoobril kell 19 toimub Estonia kontserdisaalis August Pulsti 120. sünniaastapäeva kontsert.

Kontsert lõpetab August Pulsti juubeliaastat tähistavate sündmuste rea.

Alates 2009. aasta jaanuarist on juubeliaasta tähistuseks korraldatud mitmeid sündmusi. Programmi on mahtunud näitused, näitemängud, kontserdid, ettekanded,

külapillimeeste esinemised ja tantsuklubid mitmel pool Eestis.

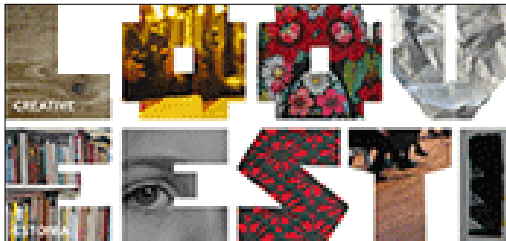
August Pulst (1889-1977) oli mitmekülgne rahvakultuuri edendaja ja koguja. Pärimusmuusika heliplaatidele jäädvustamise kõrval organiseeris ta aastatel 1922-1936 külapillimeeste ja -laulikute ringreise üle kogu Eesti. Üheks tähelepanuväärsemaks teoks oli suur külapillimeeste kontsert Estonia kontserdisaalis, millele suure menu tõttu ka korduskontsert korraldati.

Kontserdil astuvad üles külapillimehed, pillimeistrid, rahvalaulukoorid, sooloartistid ja ansamblid. Rambivalgusse astuvad eredad külapillimehed Eesti eri paigust, uue põlvkonna pärimusmuusikud, teada-tuntud muusikud hoopis üllatavas võtmes, teatritegijad, kes kõik otsapidi seotud August Pulstiga. Esinevad Õie Sarv ja Õiõ Seto, Sofia Joons, Mall Ney ja Robert Jürjendal, Igor Tõnurist, Ansambel Ro:toro, EMTA lavakunstikooli 24. lennu vokaalansambel, Tuule Kann ja Jaak Sooäär, Ants Taul koos tütarde Anu ja Triinuga, Raivo ja Krista Sildoja, Jaak Johanson ja teised rahvamuusikud.

1,5-tunnisele galakontserdile Estonia kontserdisaalis järgneb rahvapidu fuajees.

Korraldab Eesti Pärimusmuusika Keskus

TÄIENDA END

Eelmises ERRSi Teatajas oli juttu ühenduse Loov Eesti seminaridest erinevates maakondades. Novembris jõuavad lisaseminarid Viljandisse ja Kuressaarde.

Seminaridel õpetatakse kasutama lihtsaid ja odavaid võtteid, kuidas endast teada anda ja oma toote ning teenuse vastu huvi tekitada.

Räägitakse, kuidas anda endast paljudele võimalikele klientidele teada, kui raha napib, kuidas kasutada reklaami, otseturundust, internetiturundust, suhteturundust ja meediasuhtlust, jne?

Oodatakse kõiki loovettevõtjaid – neid, kes soovivad tegeleda käsitöoga, korraldada festivale või kontserte, teha muusikat, tegeleda disainiga; rahvamaja, kultuurimaja, raamatukogu või muuseumi töötajaid, väiketootjaid, KOV-de kultuuri või majandusega tegelev ametnikke jne.

Seminarid toimuvad:

5. novembril Kuressaares (koht täpsustamisel) ja 11. novembril Viljandi kultuurimajas (Tallinna tn 5).

Seminaripäev algab kell 10 ja lõpeb kell 17. Üritusest osavõtt on tasuta.

Seminaripäevi juhivad Anu-Mall Naarits, kes on aastaid turundanud Baltikat ning täna tegutseb turunduskoolitajana. Päeva jooksul jagavad video teel näpunäiteid paljud eksperdid Eestist ja välismaalt. Lisainfot võid lugeda Loov Eesti koduleheküljelt:

<http://www.looveesti.ee/seminar>

HUVITAVAT LUGEMIST

ERRSi kodulehele on kogutud erinevaid artikleid rahvamuusika ja -tantsu valdkonnast. Siin on artikleid nii 20. sajandi rahvatantsuliikumisest, rahvatantsuurimisest, rahvakultuuri arengust väljaspool Eestit kui ka näiteks kultuuriidentiteedist laiemalt. Loe www.errs.ee/?id=11613, siia tuleb lisa pidevalt. Kui sul on täiendust kodulehe huvitavate lugude rubriiki, anna teada kadri@errs.ee

KALENDER

- 1. 11 Riidaja torupillitalus. Kontsert Engi aig. Esinevad Anu, Triinu ja Tõnis Taul ning Tarmo Noormaa
- 5.11 Viljandi Pärimusmuusika Aidas. Leedu muusika kontsert. Klaipeda Ülikooli õppejõud tutvustavad Leedu rahvapilli birbyne. www.folk.ee
- 5.11. Loov Eesti seminar Kuressaares <http://www.looveesti.ee/seminar>
- 5.-7. 11 XIII mardilaat Tallinnas
- 11.11. Loov Eesti seminar Viljandis <http://www.looveesti.ee/seminar>
- 14.11. Tootsi-Teele võistutantsimine Tallinnas
- 15. 11 Viimane päev registreeruda II meeste tantsupeole. Kiirustage. <http://www.errs.ee/?id=11597>
- 21.11. Lahe vahetund tantsuõpetaja Niina Raadikuga Rahvusraamatukogus
- 27.11 Lõpeb registreerumine konverentsile „Rahvast ja tantsust“. www.errs.ee

KÕVA SÕNA

Eelmises ERRSi Teatajas oli tantsupee pealavastaja Ülo Luhti tagasivaade suvisele ÜhesHingamisele. Alljärgnev on lõbus tagasivaade samale peole. Selle autoriks on tantsuõpetaja Sirje Rebane ja see kõlas Väike-Maarja suvekursuse avamisel Petka ja Hundi esituses.

- H: Kui soovi on, siis teada saate teen tantsupeole tagant vaate: Sai üles keerutatud tolmu kuid aastaid kulus tervelt kolm
- P: Kolm aastat? Selle ajaga ju karudki saaks tantsima?
- H: Sa ära ole nõnda rabe sai esimesel valmis paber kus kirjutas kogu vägevus nii öelda – pidu nägemus
- P: Kuid mida teisel aastal tunda
- H: Siis info valgus neilt maakonda kõik tantsu kirjeldused said ja rühmad tegid – vai,vai,vai ehk kuradeidki appi hüüdsid kui tantsusamme paika püüdsid
- P: Ent kolmandal?
- H: Ma pole õel, on kõige tähtsam asi sõel kaks korda aastas nõnda siis sai lahti päästetud žürii ja oiged kostis üle eesti
- P: See kohe mitu kuud siis kestis
- H: Nad risti põiki nõelusid ja tantsurühmi sõelusid lõpp lahenduseks kulus tunde ja internetki jooksis umbe nii mõni rõõmuhõise kaikus veel öösel – kolme-nelja paiku nii eraldati sõklaist teri
- P ning nimeks anti talle Meri
- H: Ning kuula, teada mulle veel see Tiivel Hennu hull idee on õnn, et mõte see ka eostust ja Ülolt tuli vinge teostus
- P: Ma kujutan, kuis klantsivad kõik seitsetuhat tantsijat
- H: sa ette kujutada püüa et rahvas sai laineid lüüa
- P: Miks eesti rahvas tantsu vuhib?
- H: Eks küsi seda Ülo Luhilt sest vanajumal – see on taevas kuid tema oli kapten laevas ja ütlen veel, on hullud lood ta olla tantsupedagoog ning vaata, torm – see ükskord vaibub kuid rahvatants – see on ju haigus
- P. Kas see su kindel seisukoht?
- H: Ja tõsine on nakkusoht mis meie perifeerias on levind epideemiaks, sest vaata ringi praegu siin -

normaalsust pole ollagi!
 Normaalne naine korjaks marju
 ja kodus laste peale karjuks
 kuid need siin, mõtetes ja teos
 on juba uues tantsupeos.

P: Noh, nii, kas ära pragasid
 ja tuled jutus tagasi?
 Mis juhtus siis kui kapten väsis?

H: Siis tuli mängu parem käsi

P: Tal käsi rohkem oli veel
 need Kristjan, Kadri ja Renee

H: Kuid Ülo asja kiirelt jagas
 ja väärt meeskonna kokku krabas,
 sest selge mehel oli see,
 et üksi pidu sa ei tee
 Kas tead sa naist, kel korras närvid

P: Ma pakun, see on Tiiu Pärnits
 On teda näha seal ja siin

H: ning hõljub nagu balleriin
 ja asjata ma siin ei krooksu
 vaid imetlen ta säärejooksu

P: Ma usun kah, et sa ei aasi
 ta naistetants kui tordil maasik

H: sai pidu siis just kätte lae
 kui platsilt kostus ae ja ae!

P: Kuid nooremate naiste parve

H: Neid juhtis Udras Maire karje

P: Sa susi ära aja pada
 sest süüst küll tantsujuht on vaba
 vaid nõuab ornungit ja korda,
 et naised tantsiks ning ei torma

H: Kuid jagab hästi pidu melu
 ning tunneb naise hingeelu

P: Kuid räägi mul, kui juba vaatled
 kes pubekatega peol maadles?

H: See poiss on keskmist kasvu pikk
 ja jonni ajab nagu sikk
 tal uljalt vehkiv kätepaar...

P: Kas see siis ongi Maido Saar ?

H: Tal temperament silmis keeb

P: ja tantsuvallas ilma teeb
 Ta tantse teinud kohe mitu

H: ja kodakondsus tal vist setu.
 Mis sest, et lühike tal jalg
 kuid täpselt teab, kus päkk, kus tald
 kuid ta ei karga sulle turja

P: Kuid Erika – see olla murdja

H: Oh, ei ta tantsijad ei söö
 ta murrab igapäevast tööd
 ta tantsinud on kogu elu
 ning kiituseks ei jätkuks sõnu
 tal silma, nõudlikkust ja hoolt
 ning tunneb tantsu kõõgipoolt

ja muudkui aga annab hagu
 ja väärt ideesid – neid tal jagub

P: No ütle nüüd siis seda värki

H: Ah jaa, kas tead ka Agu Märti
 ta tantsu küljes nagu samblik
 ja paika pani kõik ansamblid
 ning ikka särab nagu päike

P: Kuid tead sa kui ta olnud väike
 küll tuntud tantsujuhi poeg...

H: kuid ühel peol ta olnud koer

P: Ta lavapoiss kah olnud varem

H: ma ütlen sul – vaat see on areng

P: Ehk räägiks veel just sellest peost
 ja mõnest väiksest vägiteost

H: Sa poiss, kui võimas oli see
 kui lahti pääsesivad veed
 Vaat nii, kui Eesti võttis kuju
 siis lasti käiku Mere tujud

P: mul paljast mõttest kinni hing
 et tõusis-vajus mere rind
 et laevalegi tehti ots

H: see puhtalt Voolpriit Riina trots
 Ma vabandan, see oli nali
 ta lavastus - see oli parem
 Sa räägi parem ise Riinast

P: ta neiud lausa ära piinas
 Ei ole kerge olla torm,
 Siis vaga vesi korda kolm
 Siis jälle vaikne lainejoon
 Ja tagatipuks piiritsoon

H: Kuid Riina seda kõike suutis
 ja neiud merehaldjaiks muutis.
 Ning tema pole sõimleja
 vaid ise on kah võimleja

P: Ma kuulamisest varsti kurt

H: Siis tuleb teha lõpuspurt
 sest pidu oli tõega priima
 ja lapsi juhendas Marina

P: Sai Ukuarust soojust tare

H: B-rühmi juhtis Helle-Mare

P: Ei saagi miskit minna nihu
 kui tegijaks on Linda Pihu

H: Ta seade vaatajaid nii hurmas
 ei mul'gi meele võttis kurvaks...
 Kuid ulgusin ma koduteel
 Jaan Tätte lugu – veel ja veel

P: Jäi meelde kohtumise suudlus

H: Ja kiirelt unustatav pörgukuumus

P: Mispärast sa ei näinud vaeva
 ja end ei smuugeldanud laeva
 sa oleks täiendanud ridu

H: ja tantsinud oleks Mere pidu
 või neide keerutanud uljalt

kui helipuldist tuli Tuljak ...
P: Näe, mõne võttis maigutama
H: Kuid mõni hakkas haigutama
ja sellepärast Petkast poju
meil paras aeg on minna koju

Me teile edu soovime
Siit lõpetada proovime
Ehk kunagi ja kuskil teel
Meil kohtumisi tuleb veel.

PALJU ÕNNE

4. novembril Anu Tammearu-Mežule 30
15. novembril Kaja Peet 55
21. novembril Ilme Laagriküll 55

Järgmine ERRSi Teataja ilmub novembris.
Kaastööd oodatud 15. novembrini aadressile kadri@errs.ee (Kadri Valner)